

It is published under the
"GLASILA K. S. K.
JEDNOTE"
1951 W. 22nd Place,
CHICAGO, ILL.
Return Postage Guaranteed.
The largest Slovenian
Weekly in the United
States of America.
Issued every
Wednesday
Subscription price:
For members, yearly, \$6.00
For nonmembers, \$2.00
Foreign Countries, \$3.00
Telephone: Canal 2487

Največji slovenski ted-
nik v Zdrženih
državah.
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za člana, na leto, \$6.00
Za nečlane, \$2.00
Za izposojnino, \$3.00
NASLOV
sredništva in uprav-
ništva:
1951 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.
ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 47.—Štev. 47. Chicago, Ill., 24. novembra (November), 1920. Leto VI. Volume VI.

Razne vesti.

ZANIMANJE ZA BOLNIŠKO CENTRALIZACIJO.

Dodatno k današnji uradni ob-
javi imen onih 17 društev, ki so
se pristopila v centralni bolniški
oddelek K. S. K. J. navajamo tu-
kak še dve društvi.
Od predsednika društva "Je-
sus Dobri Pastir", št. 49, v Pitts-
burgh, Pa., smo namreč dne 22. t.
m. prejeli brzojavko, da je nave-
dano društvo soglasno sprejelo
boln. centralizacijo.
Glavni tajnik nam je pa še
naknadno sporočil, da je v ta od-
delek pristopilo tudi društvo sv.
Alojzija št. 88, v Mohavk, Mich.
— Živela oboja društva! Zdej
spada v centralni bolniški odde-
lek še 19 krajevnih društev s pri-
bližno 1400 člani in članicami.
Katero društvo bo prihodnje?

SLOVENEK IN SLOVENKA PO- VOŽENA OD VLAKA.

Zadnja clevelandška "A. D."
poroča o grozni katastrofi na že-
leznični dnel 13. t. m., ki se je pri-
petila v Euclidu, blizu Clevelan-
da, Ohio, in ki je zahtevala dvoje
slovenskih žrtve: John Krackarja
in gđ. Marijo Schauer. Oba nave-
dena sta dospela v Ameriko ravn-
o 19 dni pred nepričakovano
smrtjo. O tem se poroča sledeče:
"Ravno na mestu, kjer je bilo
že toliko človeških žrtve, kjer je
vlak ubil Rev. Paul Hribarja in
njegovo sestro pred dvema leto-
ma, na železniškem križišču v bli-
žini Louis Recharjevih farm, v
Euclid, O., je storil žalostno smrt
naš rojak, splošno znan mladane
po vsej Ameriki, John Krackar in
njegova sorodnica, 24-letna Mari-
ja Schauer.
Rajni Krackar se je peljal dne
13. nov. opoldne, ob 12:15 s For-
dom, hoteč v mesto. Poleg njega
je sedela na avtomobilu njegova
nečakinja, katero je pripeljal s se-
boj iz stare domovine, na prošnjo
njenih starišev, da bi ji preskrbel
kako službo v Ameriki. Pri Re-
charju je hotel čez železniški tir.
Štirje železniški vagoni, ki so
stali tam, so mu zabranili pogled
na tir, je-li prihaja kak vlak ali
ne. Zapeljal je toraj avtomobil na
tir. Ko je bil že sredi tirov je za-
pazil, da prihaja proti mestu sem
osebni vlak. Očividci pripovedu-
jejo, da je bil avtomobil za hip
postal, nato pa planil naprej. Naj-
brže se je John ustrašil videč da
prihaja vlak s silno naglico in
prvi hip ni vedel kaj bi napravil.
Dobiti pa je moral takoj ravno-
dušje, da je pritisnil na gas, ali
vsaled mrzlega vremena je bil
avtomobil mrzel in ni storil slu-
žbe, kot bi jo moral. Avtomobil je
sicer skočil naprej, vendar ne za-
dosti naglo in samo en čevljev in
pol je manjkalo in John Krackar
in deklica bi bila rešena. Lokomoti-
va je zadela z vso silo v zadnji
konec avtomobila, silen tres se
je slišal. Avtomobil je razneslo
dobesedno na vse štiri vetrove.
John Krackarja je vrglo daleč
proč, popolnoma raznesarjenega.
Marija Schauer je bila zadeta v
filnik, katerega ji je zlomilo, ter
tudi eno nogo.
John Krackar je prišel iz stare
domovine 25. oktobra s parnikom
"Pres. Wilson". Šel je domov, da
vidi svojo 74-letno mater. S seboj
je pripeljal ponosno Marijo
Schauer staro 24 let, na prošnjo
njenih starišev, ker je doma veli-
ka revščina. Tukaj se širijo govo-
rice, da je bila to njegova žena,
kar ni resnica. John je bil dekletu
strie. Ravno zadnji teden smo
brali v starokrajnih časopisih,
da je kupil Krackar zvon za do-

mačo cerkev, za katerega je dal
60.000 kron. Pri zadnji pošiljavi
blaga v domovino, je John kupil
dva velika zaboja čevljev in jih
poslal revežem v domačo vas.
Rajni John je imel zlato srce!
Dolgo let je bil gostilničar na
6102 St. Clair Ave. in njegov
"Krackarjev brinjevec" je bil
znan po vsej Ameriki. Bil je star
54 let in udovec. Tukaj zapuša
10 otrok, 7 hčera in 3 sine, 1 bra-
ta in 5 sester, v stari domovini pa
74-letno mater. Doma je bil iz
Poljan pri Černomošnjah na
Dolenjskem. Zadnjih 10 let je
stanoval v Euclid, O. v bližini
Louis Recharju. Žalujejo družni-
ni in vsem sorodnikom izrekamo
najiskrenejše sožalje! Tebe pa,
dragi prijatelj John, ohranimo v
trajnem spominu!"

Harding na potovanju.

New Orleans, La. 18. nov. — Ko
je danes novoizvoljeni predse-
dnik, senator Warren G. Harding
na svojem potovanju došel sem-
kaj, mu je ljudstvo priredilo tako
sijajen sprejem in pozdrav, ka-
koršnega še ni doživel v nobeni
drugi južni državi. Senator Har-
ding (bodoči predsednik Zdrže-
nih držav) potuje s svojo soprogo
in spremstvom v Panamo; nazaj
se bo vrnil začetkom decembra
povodom otvoritve prihodnjega
kongresnega zasedanja.

Tukajšnja trgovska zbornica je
priredila Hardingu sijajen ban-
ket, na katerem je Harding slede-
če povdarjal:
"Idimo zdaj vsi korajžno in
zaupno na delo, ter živimo skrom-
no. Med tem časom se bodo vse
naše domače ter mednarodne za-
deve same od sebe povoljno reši-
le.
Niti naša, ali svetovna rešitev
se ne bo izvršila potom kakenga
patenta, čudeža, državnistva, ali
vladnega načina. Vlada je samo
izvršujoča agencija kolektivnega
in organiziranega javnega delova-
nja. Pri tem moramo vpoštevati
skupno čutenje ljudstva s pošte-
nimi vladnimi organi in koopera-
cijo.
Ameriško ljudstvo je prišlo
zadnji čas do prepričanja, da se
mora rešiti pereča svetovna vpra-
šanja; predvsem in najprvo pa
naše lastne, domače zadeve. Ra-
di tega moramo korajžno, prak-
tično in previdno nastopati, ne pa
odlašati, ali celo obupovati."

Nasprotniki mirovne pogodbe.

Washington, D. C. 21. nov. —
Nasprotniki pariške mirovne po-
godbe bodo naprosili novoizvolje-
nega predsednika Hardinga, da
naj enostavno zavrne celo verzal-
sko mirovno pogodbo in da naj se
Zdržene države ne vmešavajo v
evropske zadeve.
Dalje bodo Hardingovi prista-
ši na to delovali, da naj se že na
prihodnjem kongresnem zaseda-
nju sklene separadni mir z Nemci
in Avstrijo.

Izseljevanje in priseljevanje.

New York, N. Y. — Od 30. ju-
nija lanskega leta do 30. junija
letos je iz Zdrženih držav v Ev-
ropo odpotovalo 102.000 neizur-
jenih inozemskih delavcev; sem-
kaj je pa dospelo v tem času 193-
514 priseljencev; 135,245 žensk in
58,268 moških.

Ustavljen obrat v cukrarnah.

New York, 20. nov. Vseh šest
čistilnic sladkorja, last Amer. Su-
gar Refining Co. je začasno obra-
tovanje ustavilo.
Uradniki te družbe pravijo, da
imajo preveč izdelanega sladkor-
ja v zalogi, pa premalo naročil.
Sedanja tržna cena sladkorja je
7½ centov pri funtu.

URADNO NAZNANILO.

Uradno se naznanja, da se bo glasom sklepa 14. kon-
vencije dne 1. DECEMBRA t. l. premestilo upravništvo in
uredništvo "Glasila" v glavni urad K. S. K. Jednote. "Gla-
silo" bo tiskala tiskovna družba "Amerikanskega Sloven-
ca" v Joliet, Illinois. Vsa pisma, dopise in druga pisanja
naj se po 30. novembru t. l. pošilja na sledeči naslov:
UPRAVNIŠTVO ALI UREDNIŠTVO "GLASILA K. S.
K. JEDNOTE", 1004 N. CHICAGO STREET, JOLIET,
ILLINOIS.

Upravni odbor "Glasila K. S. K. Jednote":
Josip Sitar, gl. predsednik.
Josip Zalar, gl. tajnik.
Rev. Fr. J. Ažba, duh. vodja.
Josip Dunda, preds. nadzornikov.
Joliet, Ill., 17. novembra, 1920.

Najbolj neprijetno delo glavnega odbora K. S. K. Jednote je,
prihajati pred članstvo z naznanili, kakoršna je današnje. Toda radi
ali neradi, moramo, ker ni druge pomoči.
Vsak član zna, da imamo pri Jednoti vsako leto precej velike
upravne stroške, ki se morajo pokriti edino le iz denarja, nahajajo-
čega se v stroškovnem skladu. Ker se je pa letošnje leto vršila tudi
konvencija, so se vsled tega upravni stroški še posebej pomnožili.
Samo konvenčni stroški znašajo nad \$7,400.00. Poleg konvenčnih
stroškov bilo je tudi veliko drugih upravnih stroškov. Če pa gledamo
nekoliko naprej, zopet vidimo, da nas čakajo ogromni stroški, kakor
količar, nova pravila, razna knjige in potrebne tiskovine, kar se bo
moralo naročiti za bodoče poslovanje. Vse to vidimo pred seboj, in
znamo, da bo vse te stroške treba pokriti in plačati.

Ker je pa stroškovni sklad že sedaj nizek, nismo morali drugače
pomagati, kakor DOLOČITI RAZPIS POSEBNEGA ASES. 25c NA
VSAKEGA ČLANA IN ČLANICO, KI BO RAZPISAN PRIHOD-
NJI MESEC (december).
Vsled tega prosimo, da se cenjeno članstvo radi določenega po-
sebnega stroškovnega asesmenta na hudoje in ne razburja, kajti če
bi bil kak drug izid mogoč, bi se istega gl. odbor Jednote gotovo raje
poslužil, kakor pa določil razpis posebnega asesmenta.
Cenjeno članstvo prosimo, da blagovolji to vpoštevati, kajti vsa-
kdo zna, da brez denarja v stroškovnem skladu je nemogoče voditi
poslovanje Jednote in to je, kar nas je prisililo do določitve razpisa
posebnega asesmenta za mesec december 1920.
Za glavni odbor K. S. K. Jednote:
JOSIP ZALAR, gl. tajnik. JOSIP SITAR, gl. predsednik.
Joliet, Ill., 20. novembra 1920.

Zaprte tovarne pločevine.

Wheeling, W. Va. — 20. nov. —
Tukajšnje velike tovarne pločevi-
ne, last "The Wheeling Steel and
Iron Co." so za nedoločen čas u-
stavile delo; vsled tega je brez
posla nad 2500 njenih bivših u-
službenecv.

Premogovnik v ognju.

Fayette City, Pa. — V Fayette
rovu, 3 milje oddaljeno od tukaj
je nastal ogenj, katerega je ne-
mogoče pogasiti; k sreči se ni na-
hajalo v rovu nič premogarjev.
Inženirji trdijo, da je nastal o-
genj vsled podzemeljskih vulka-
ničnih sil.

Kampanjski izdatki republ. stranke.

Albany, N. Y. 22. nov. — Po-
vodom minule predsedniške kam-
panje je izdal Republikanski na-
rodni odbor \$4,022,580.09; tako
poroča glavni blagajnik Fred W.
Upham v Chicagu.

Družinska tragedija.

Pine Pluff, Ark. 21. nov. — 76-
letni farmer Mike Adams je da-
nes v prepiru ustrelil svojo 36 let
staro ženo in na to izvršil samo-
mor. Navedenec je tudi pred 4
meseči ustrelil očeta svoje žene.

Umor v sodnijski dvorani.

Inomost, Avstrija, 20. novem-
bra. Med sodnijsko obravnavo
napram L. Kirebaumerju radi
slabega ravnanja z njegovo ženo,
je obtoženec skočil s sedeža in
vprico sodnika zaklal svojo na-
vožčo ženo. Tako je tudi smrtno
ranil sodnika in državnega prav-
dnika.

Demonstracije v Pragi.

Praga, 20. nov. — V Pragi tra-
jajo že tri dni velike protineme-
ške demonstracije in ljudski ne-
miri; danes je razjarjeno ljud-
stvo hotelo napasti zborniško pa-
lačo. Neka posebna deputacija je
hotela s silo vdreti v parlament
da dobi v roke nemškega poslanca
Baerna, ki je javno žalil čehoslo-
vaske legionarje.
Nemiri so se pojavili že minuli
torek, z velikim protestnim sho-
dom. Čehi so vdrti v nemško
gledališče ter odstranili izpred i-
stega spomenik cesarja Jožefa II;
iz maščevanja so pa Nemci
porušili neko Sokolsko šolo. Vsi
nemški senatorji in poslanci so v
znamenje protesta zapustili par-
lamentno zbornico. Tekom nemi-
rov je bil policijski nadzornik
Svohgr vržen raz konja in ubit.
Čehi so v velikem spreduhu nosili
našemljeno Bismarkovo sliko
po mestu z napisom "Šramota
Nemcem!" Nemški občinski od-
bornik Dr. Eekstein je podal svo-
jo resignacijo. Minulo sredo so se
vršili širom mesta tudi veliki po-
goni na Jude.

Bivša nemška cesarica na smrtni postelji.

Doorn, Holansko, 22. nov. —
Srčna bolezen bivše nemške cesa-
rice Auguste Viktorije postaja
vedno hujša, tako, da so zdravniki
nad njenim zdravstvenem stan-
jem že popolnoma obupali.
Danes sta jo prišla obiskat ob-
smrtni postelji njena sinova,
prince Oskar in princ Eitel Fri-
derik z ostalimi člani Hohenzoller-
ske cesarske družine.

EFIJALTSKA POGODEBA PODPISANA.

Srbi odobrili pogodbo z Italijo v
zadevi jadranskega vprašanja.

Belgrad, 20. novembra. — Da-
nes je jugoslovanski vladni kabi-
net soglasno!! odobril rapalsko
pogodbo med Italijo in Jugosla-
vijo v zadevi rešitve dolgotraj-
nega jadranskega spora.

Velike demonstracije pred vlad- no palačo.

Ko je bila odobritev pogodbe z
Italijo uradno proglašena, se je
zbrala velika množica ljudstva
pred vladno palačo razburjeni
demonstracije so palačo napadli
in porušili.
Na lice mesta sta takoj prihi-
tela dva polka konjice in več
žendarmov, ki so množico raz-
gnali, hotečo napasti tudi itali-
jansko poslanstvo. Pri tem je bi-
lo oddanih več streliv in mnogo
oseb ranjenih. (Op. uredništva.
Čudimo se, da o teh dogodkih ni
nič poročal uradni informacijski
biro kraljestva SHS v Washing-
tonu! Bomo že čez čas zvedeli iz
starokrajskih listov.)

Pustolovec Annunzio je zadovo- ljen s pogodbo.

Rim, 20. novembra. — Danes je
sprejel v avdienci ministrski
preds. Giolitti generala Peppino
Garibakija in Viljem Marconija,
ki sta se baa vrnila iz Reke na
misiji pri Gabr. Annunziju.

Po zatrdilu teh, ne bo niti D'
Annunzio niti uporni podadmiral
Millo delal kakenga nasprotstva in
ovire v zadevi odobrene mirovne
pogodbe med Italijo in Jugosla-
vijo; pač sta pa oba ozvoljena,
ker se ni jadransko vprašanje re-
šilo po njihovem načrtu v boljši
prilog Italije.

Med Italijo in Srbijo!! se je
zopet diplomatsko zvezo s tem o-
tvorilo, da je bil imenovan za i-
talijanskega poslanika v Belgra-
du general Rossetti.

Zveza med Jugoslavijo in Čeho- slovakijo.

Belgrad, 18. nov. — (Po in-
formacijskem uradu S. H. S. Wa-
shington, D. C.) "Danes je bila u-
radno priobčena defenzivna po-
godba med kraljestvom S H S in
Čehoslovasko republiko. Ista slo-
ve sledeče:
Člen I. — Ako bi Ogrska na
neizvnan način napadla katero iz-
med teh držav (Jugoslavijo, ali
Čehoslovasko), mora iti ena dru-
ga na pomoč.
Člen II. — Za izvrševanje toč-
ke pogodbe naj ukrepajo potreb-
ne korake kompetentne oblasti
označenih dveh držav.
Člen III. — Nobena izmed teh
držav (Jugoslavije in Čehoslova-
ške) ne sme narediti zvezo s ka-
ko drugo (tretjo) državo ne da
bi o tem ena druge ne obvestila.
Člen IV. — Pogodba (konven-
cija) naj ostane v veljavi za do-
bo-dveh let. Po preteku tega časa
lahko vsaka stranka pogodbo po-
kljče; vendar ostane ista še v ve-
ljavi 6 nadaljnjih mesecev po pre-
klicu.
Člen V. — določa, da naj se to
pogodbo predloži vrhovnemu sve-
tu Lige narodov v odobritev.
Člen VI. — To pogodbo naj
prejkomogoče odobri vlada v
Belgradu in vlada v Pragi.
Pogodbo so podpisali: Dr. Be-
neš, zunanji minister čehoslovake
republike in M. Ninčič, jugoslo-
vanski pomožni minister za zuna-
nje zadeve.

AGITIRAJTE ZA K. S. K. JE- DNOTE!

Amerika naj trpi vojne stroške?

Pariz. — List "Information",
glasilo francoskih financirjev je
prinesel te dni senzačno vest o
nečutenem predlogu Velike Bri-
tanije, da naj se vsa vojna poso-
jila zaveznikov razveljavijo in
prekljče tako, da bi glavne vojne
stroške trpele edino Zdržene
države.

Velika Britanija je baje pri
volji popustiti Nemčiji predpisa-
no odškodnino, od Francije pa
sploh ne bo zahtevala nikakih
zamudnih obresti.

Zavezniki so že večrat napro-
sili vlado Zdrženih držav, da
naj še počaka z zamudnimi obre-
stmi, ker zavezniki nimajo denar-
ja. Skupno vojno posojilo zavez-
nikom od strani Zdrženih držav
znaša okrog deset bilijonov dol-
larjev.

Beda na Ruskem.

London. — Boljševiški Rusiji
preti to zimo velika beda in lako-
ta, ker primanjkuje povsod žive-
ža. Kakor poroča neli list v Ko-
danju, se je o tej zadevi nedavno
sam Nikolaj Lenin sledeče izra-
zil:
"Še nikdar prej ni bilo v sov-
jetski Rusiji toliko pomanjkanja
živeža, kakor baa sedaj. V Mo-
skvi in drugih večjih mestih vla-
da že velika lakota; bojim se,
kako bomo zamogli naše armade
čez zimo preživeti?"
Napeti bo treba vse sile, da
dobimo živeža od naših kmetov."

Borba za grški prestol.

Atene, Grško, 20. nov. — Po-
vodom zmage rojalistov pri zad-
njih splošnih volitvah, kjer je bil
bivši kralj Konstantin ponovno
določen vladarjem Grške, so se
včeraj po mestu vršile velike de-
monstracije in slavnosti. Pri tem
je prišlo do spopadov med prista-
ši Venizeloseve vlade in nasprot-
nikov; mnogo oseb je ubitih. Lju-
dstvo z velikim navdušenjem jav-
no nosi slike bivšega kralja Kon-
stantina in jih obeša na vse javne
urađe.
Kralj Konstantin ki se nahaja
sedaj v Parizu, se bo morda v
kratkem vrnil na Grško, da prev-
zame vladu.

Angleži morijo Irce.

Dublin, 22. nov. — Pri včeraj-
šnji žogometni igri v Croke par-
ku so angleški vojaki streljali na
zbrane irske gledalce ter pri tem
ustrelili 26 oseb, 70 pa nevarno
ranili. Vse mesto je zasedeno z
vojaštvom. Vojastvo je navzoče
igralce vsled tega napadlo, ker
so bili nekateri izmed njih obto-
ženi umora štirih Angležev.

Predsednik Wilson bo dobil No- belovo nagrado?

Stockholm, 20. nov. — Tukaj-
šnji listi poročajo da bo skoraj
gotovo predsednik Wilson letos
dobil Nobelovo mirovno nagrado.

Ženska volilna pravica v Italiji sprejeta.

London, 20. nov. — Italijanska
poslanska zbornica je z 240 proti
10 glasovi odobrila zakonski na-
črt za splošno žensko volilno pra-
vico.

Nemški "ekskajzer" še vedno dobiva plačo.

London. — Odkar živi bivši
nemški cesar Viljem v pregnan-
stvu na Holandskem, je dobil že
nad 62 milijonov holandskih flo-
rinov (\$34,000,000) plače kot
pruski kralj od pruske vlade. Ta-
ko še vedno dobivajo staro plačo,
tudi vsi nemški principi. — (Op-
stavek. Ni čuda, da je Nem-
čija tako zadolžena. Za teh \$24-
000,000 ali 70 milijonov florinov
naj bi vlada raje kupila ljudstvu
kruha in obleke!)

